

19.4.2022

Sisäministeriö
kirjaamo.sm@govsec.fi

Viite: VN/14247/2021-SM-1

Pohjanmaan hyvinvointialueen ja pelastuslaitoksen yhteinen lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta

Pohjanmaan hyvinvointialue ja pelastuslaitos (jäljempänä tekstissä lausunnonantajat) kiittävät mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi pelastuslain ja Pelastusopistosta annetun lain muuttamisesta.

Pohjanmaan hyvinvointialue ja pelastuslaitos toteaa, että esitetyt pelastuslain muutokset ovat pääsääntöisesti hyviä ja perusteltuja.

Lain Pelastustoimen järjestämisestä 613/2021 §9 mukaan Sisäministeriön yhteydessä toimii pelastustoimen neuvottelukunta ja lausunnolla olevan pelastuslain 379/2011 muuttamisesta §:ssä 23a säädetään siviilivalmiustoimikunnasta.

Pelastustoimen neuvottelukunnan tehtävänä on *seurata ja arvioida pelastustoimen järjestämisen kehitystä, tehdä ehdotuksia pelastustoimen valtakunnallisiksi tavoitteiksi sekä käsitellä lain 8 §:n 4 momentissa tarkoitetut sisäministeriön aloitteet ja hyvinvointialueiden esitykset niiden muuttamiseksi, edistää pelastustoimen tiedonhallinnan strategisten tavoitteiden toteutumista, käsitellä hyvinvointialueiden pelastustoimea koskevan lainsäädännön kehittämistarpeita ja muita pelastustoimen kehittämistarpeita, käsitellä muita periaatteellisesti tärkeitä ja laajakantoisia hyvinvointialueiden pelastustoimea koskevia valtion toimenpiteitä sekä edistää valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden yhteistyötä.*

Siviilivalmiusneuvottelukunnan §23a määrittämisen mukaan sen tarkoituksena on myös edistää eri ministeriöiden ja muiden toimialojen toiminnan kokonaisvaltaista kehittämistä pelastustoimessa ja toimia yhteistoimintaelimenä.

Lausunnonantajien on vaikea arvioida näiden kahden neuvottelukunnan tehtävien jakautumista vai onko kyseessä osittain päällekkäinen toiminto. Siviilivalmiustoimikunnan rakennetta ja tehtävää olisi syytä tarkentaa lain perusteluosassa ja valtioneuvoston asetuksella, jotta sen ero on riittävän selkeä laki Pelastustoimen järjestämisestä 613/2021 §9 mukaisesta neuvottelukunnasta.

19.4.2022

Pelastustoimen valtakunnallisen tilannekuvan kokoaminen laaja-alaisissa onnettomuustilanteissa tietovirran poliittisen johdon ja pelastustoimen välillä on selkeytynyt nykyisten tilannekuva- ja päivystysjärjestelyiden puitteissa. Moniportaisesta tiedon keruusta ollaan siirrytty suoraviivaisempaan toimintaan pelastuslaitosten ja ministeriön välillä.

Avin rooli on valtioneuvoston asetuksen pelastustoimesta 407/2011 mukaan avustaa sisäasiainministeriötä pelastustoiminnan johtamisessa tarvittavan tiedon hankinnassa ja tilannekuvan ylläpitämisessä

Sisäministeriön julkaisussa 21/2018 on pohdittu tulevia ratkaisuja valtakunnallisen tilannekuvan ja pelastustoiminnan johtamisen järjestelyitä 2020 vuosikymmenellä. Tässä julkaisussa sivulla 27 yhden tiedon kokoamistason muodostavat yhteistoiminta-alueet, joista yksi alue olisi suunniteltu toimimaan SM pelastusosaston valtakunnallisen pelastustoimen tilannekuvan kokoajana. Tämä ratkaisu voisi olla jatkuvuuden hallinnan kannalta hyvä ja tehokas ratkaisu. Vaikka henkilöstömäärän lisäystä ei voida jättää huomiotta niin tilojen ja tekniikan kannalta voisi olla kustannustehokkaampi ja toimivampi ratkaisu. Yhteistoiminta-alueiden muodostuessa jää aluehallintoviraston avustava rooli uudelleen arvioitavaksi.

Asuntojen palovaroittimien hankinta- ja kunnossapitovelvollisuutta ehdotetaan muutettavaksi (17 §). Lausunnonantajat pitää esitettyä muutosta perusteltuna ja arvioi varsinkin vuokra-asuntojen turvallisuustason nousevan, kun palovaroittimen hankinta muutetaan omistajan vastuulle. Lain tulkinta jää hieman rajapinnassa velvollisuus ja vastuu askarruttamaan. Vahingon sattuessa vastuu kysymykset eivät tule olemaan selkeitä, mutta todennettavissa, kun haltija ymmärtää velvollisuutensa huolehtia todistettavasti ilmoituksista rakennuksen omistajalle.

Pykälän 81 § muuttamisen osalta perustelut vaatisivat tarkentamista. Sivulla 38 ensimmäisessä kappaleessa todetaan: "Jos puutteet ovat pieniä tai merkitykseltään vähäisempiä ja ne korjataan saman tien, ei niistä olisi aina tarpeellista antaa kirjallista korjausmääräystä." Lausunnonantajan näkee, että muutostarve liittyy enemmänkin siihen, että säädöstasolle asti saataisiin menettely, jossa puutteisiin voi reagoida neuvoin ja kehotuksin (vrt. useiden muiden viranomaisten toimintatapa) ja ellei tämä johda toimenpiteisiin, niin sitten siirryttäisiin velvoittavien määräysten antamiseen.

Uusi pykälä 81 a § (tarkastus rakennushankkeen aikana) on onnistunut ja mahdollistaa turvallisuuden parantamista hyödyntämällä pelastusviranomaisen asiantuntemusta. Yhteistyö rakennusvalvontaviranomaisen kanssa on arkipäivää jo tällä hetkellä ja tuleva pykälä vakiinnuttaa nykyistä käytäntöä.

Tiedonsaantioikeus pelastustoimintaa ja valvontatehtäviä varten (89 §) on parannettu ja mahdollistaa pelastusviranomaiselle säädettyjen tehtävien hoitamista tehokkaammin kuin tällä hetkellä.

19.4.2022

Valvontarekisterin (93 §) muutokset ovat onnistuneita ja korjaa nykylaissa tunnistettuja puutteita tiedon tallentamisen osalta. Pelastusviranomaisella tulee olla oikeus tallentaa tarpeellisia tietoja pelastusviranomaiselle lainsäädännössä säädettyjen valvontatehtävien hoitamiseksi.

Lain vaikutukset hyvinvointialueiden talouteen kohdassa todetaan, että Muilla hyvinvointialueilla ei ole päätösvaltaa 1 momentissa tarkoitetuista palveluista, eivätkä ne saa järjestää, tuottaa tai hankkia muualta mainittuja palveluja. Kukin hyvinvointialue vastaa kuitenkin tehtäviensä rahoituksesta ja ne ovat velvollisia korvaamaan kootusta tehtävästä ja siihen kuuluvista palveluista ja muista toimenpiteistä aiheutuvat kustannukset.

Lausunnonantajat nostavat tähän prosessiin liittyvän huolen esiin, koska rahoitusmalli todentui Sote:n yhteistyöalueiden keskitetyn toiminnan rahoituksen yhteydessä. Odotamme, kun hyvinvointialueen toiminnoista ja sen rahoituksesta on kyse, niin pelastustoimen valmistelu on avointa ja tapahtuu yhteistoiminnassa koottujen/keskitettyjen hankintojen tai toimintojen järjestämisessä. Tällöin rahoitusjärjestelyiden vaikutuksiin pystytään varautumaan paremmin oman toiminnan sopeuttamisessa muuttuvan tilanteeseen. Yksinkertainen ratkaisu on, että yhteistyöalueen keskitetyt toiminnot ja kootut hankinnat rahoitettaisiin tulevaisuudessa irrallaan hyvinvointialueiden rahoituksesta.

Pohjanmaan hyvinvointialue
Pohjanmaan pelastuslaitos

Marina Kinnunen
hyvinvointialueen johtaja

Tero Mäki
pelastusjohtaja

